

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. info@vert.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai		Nr.
	Į 2019-12-13	Nr. 137
Kopija		
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai	Į 2019-12-19	Nr. S-4479
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai	Į 2020-01-07	Nr. (21.2-25)-3-20
Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijai	Į 2020-01-08	Nr. S-2020-93
Šiaulių miesto savivaldybės administracijai		

DĖL LIETUVOS ŠILUMOS TIEKIMO ASOCIACIJOS KREIPIMOSI

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) gavo Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos 2019 m. gruodžio 13 d. raštą Nr. 137 (toliau – Raštas), kuriuo buvo prašoma išnagrinėti pridėtame Šiaulių miesto savivaldybės mero Artūro Visocko rašte pateiktą informaciją dėl šilumos punktų sąnaudų ir priimti sprendimą AB „Šiaulių energija“ probleminei situacijai išspręsti. Atsižvelgus į tai, kad Raštas buvo adresuotas Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Taryba gavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2019 m. gruodžio 19 d. rašto Nr. S-4479, adresuoto Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, su prašymu pagal kompetenciją išnagrinėti Raštą ir į jį atsakyti, kopiją bei Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijos 2020 m. sausio 8 d. raštą Nr. S-2020-93 su prašymu išnagrinėti Rašte išdėstytą pasiūlymą.

Taryba pažymi, kad 2011 m. rugsėjo 29 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2, 3, 20, 22, 28, 31, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (toliau – Įstatymas), kuriuo buvo pakeistas šilumos punktų priežiūros bei su tuo susijusių kainodaros klausimų reglamentavimas. Įstatymo pakeitimu buvo įtvirtinta, kad pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtoju (eksploatuotoju) negali būti šilumos tiekėjas ar asmenys, susiję su šilumos tiekėju darbo santykiais ar tiekiantys prekes ar teikiantys paslaugas šilumos tiekėjui, ar šilumai gaminti naudojamo kuro, šilumos tiekimo veiklai naudojamų apskaitos prietaisų ar kitų įrenginių gamintojai, taip pat asmenys, kurie verčiasi šilumai gaminti naudojamo kuro didmenine ar mažmenine prekyba, ar asmenys, kartu su išvardytais asmenimis priklausantys susijusių ūkio subjektų grupei pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą. Dėl to įstatymų leidėjas taip pat nustatė esminius ir imperatyvius šilumos kainodaros reglamentavimo pakeitimus. Buvo pakeistos Įstatymo 32 straipsnio 2 ir 3 dalys, nustatant, jog į šilumos ar karšto vandens kainas negali būti įtraukiamos jokios sąnaudos, susijusios su pastatų vidaus šildymo (įskaitant ir šilumos punktus) ir karšto vandens sistemomis, tokiu būdu panaikinant galimybę šilumos kainas, atsižvelgiant į patiriamas sąnaudas, diferencijuoti pagal šilumos punktų nuosavybę. Įgyvendinant šiuos pakeitimus bei vadovaujantis Įstatymo 8 straipsnio 3 dalimi, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2011 m. spalio 26 d. nutarimu Nr. O3-325 buvo pakeista Šilumos kainų nustatymo metodika, patvirtinta Komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96, panaikinant galimybę įtraukti į šilumos kainą sąnaudas, susijusias su pastatų vidaus šildymo

(įskaitant ir šilumos punktus) ir karšto vandens sistemomis. Taip pat, įgyvendinant Įstatymo nuostatas, Komisijos 2011 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. O3-426 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2003 m. rugpjūčio 7 d. nutarimo Nr. O3-54 „Dėl Daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros maksimalių tarifų nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo panaikinta galimybė diferencijuoti daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros maksimalius tarifus pagal šilumos punktų nuosavybę.

Pažymėtina, kad Tarybos veikla reguliuojant licencijuojamą veiklą šilumos ūkyje yra ribota – šios ribos apibrėžiamos įstatymais. Bendrą energetikos veiklą, energetikos plėtojimo ir valdymo pagrindus, efektyvų energijos išteklių vartojimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas, o valstybės reguliuojamų kainų nomenklatūra ir reguliavimo principai nustatomi energetikos sektorių įstatymuose. Šilumos ūkio valstybinį valdymą, šilumos ūkio subjektų veiklą, jų santykius su šilumos vartotojais, tarpusavio ryšius ir atsakomybę reglamentuoja Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, jog viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti įstatymuose, o veikla atitikti įstatyme išdėstytais teisiniais pagrindais. Todėl veikdama kaip viešojo administravimo subjektas ir įgyvendindama įstatymų leidėjo jai suteiktas teisės aktuose numatytas funkcijas, Taryba neturi teisės keisti įstatymų leidėjo nustatytų reikalavimų ir, priimdama įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus, privalo jų laikytis bei nenukrypti nuo įstatymo nuostatų.

Numatydama, kad dėl pasikeitusio teisinio reglamentavimo bus panaikintas šilumos kainų diferencijavimas pagal šilumos punktų nuosavybę, Taryba, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 6 straipsnio 1 punkte¹ nustatytą Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos funkciją įgyvendinti valstybės politiką energetikos srityje, 2011 m. spalio 14 d. raštu Nr. R2-2006 kreipėsi į Energetikos ministeriją, siekdama atkreipti institucijos dėmesį į Įstatymo įgyvendinimo svarbius klausimus. Taryba informavo Energetikos ministeriją, kad ir po aukščiau minėtų metodikų pakeitimų, įvertinus Tarybos kompetenciją šioje srityje, gali būti reglamentuotas tik šilumos punktų priežiūros klausimas, tačiau lieka neaišku dėl šilumos tiekėjams priklausančių šilumos punktų remonto ir būklės atstatymo. Taryba atkreipė dėmesį, kad, jei šilumos tiekėjams priklausančių šilumos punktų remonto ir būklės atstatymo (nusidėvėjimo) lėšos nuo 2011 m. lapkričio 1 d. nebus įskaičiuotos į šilumos kainą, galimai susidarys sunkumai šilumos tiekėjams vykdyti nenutrūkstamą jiems nuosavybės teise priklausančių šilumos punktų priežiūrą, remontą ir būklės atstatymą.

Apie susidariusią situaciją Taryba yra teikusi savo nuomonę 2012 m. balandžio 18 d. raštu Nr. R2-922 Lietuvos Respublikos Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui. Taryba 2012 m. birželio 28 d. raštu Nr. R2-1567 Energetikos ministerijai išsakė savo nuomonę, kad kai įstatymu nėra numatyta tvarka, pagal kurią būtų surenkamos lėšos šilumos tiekėjams nuosavybės teise priklausančių šilumos punktų atstatymui (rekonstrukcijai), taip pat nėra atsakingų subjektų, kurie privalėtų atlikti tokius šilumos punktų atstatymo (rekonstrukcijos) darbus, siekiant išvengti tokios situacijos, siūlytina Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme numatyti tvarką, pagal kurią šilumos punktų atstatymo (rekonstrukcijos) darbai būtų atliekami pagal šilumos punkto savininko ir valdytojo sudarytą sutartį, kurioje, be kitų nuostatų, būtų numatoma atsiskaitymo už atliktus atstatymo (rekonstrukcijos) darbus tvarka. Buvo išdėstyta Tarybos nuomonė, kad tokių darbų įkainius turėtų nustatyti savivaldybės pagal Tarybos patvirtintą metodiką.

¹ Punkto redakcija, galiojusi iki 2012 m. sausio 1 d.

Primintina, kad ir Tarybos 2013 m. balandžio 2 d. rašte Nr. R2-1026 Energetikos ministerijai buvo akcentuojama, jog siekiant reglamentuoti šilumos tiekėjų lėšomis įrengtų, renovuotų (atstatytų) ir daugiabučio namo butų ir patalpų savininkams bendrąja daline nuosavybės teise nepriklausančių bendrai naudojamų šilumos punktų ir (ar) jų įrenginių, skirtų šilumos energijai transformuoti pristatymui ir karštam vandeniui gaminti, išpirkimo tvarką turėtų būti teikiamas galiojanti Šilumos ūkio įstatymą atitinkamomis nuostatomis papildantis įstatymo projektas.

Energetikos ministerija 2013 m. balandžio 5 d. raštu Nr. (17.3-16)3-1315 informavo, kad, apibendrinus gautus valstybinių institucijų ir šilumos ūkio įmonių ir vartotojų skundus dėl Šilumos ūkio įstatymo naujai įsigaliojusių nuostatų praktinio įgyvendinimo, dėl Įstatymo nuostatų sąlygoto šilumos ūkio subjektų santykių reguliavimo teisinio neapibrėžtumo kilusias praktines problemas bus siekiama išspręsti teisiniu lygmeniu, tai yra inicijuojant Šilumos ūkio įstatymo pataisas ir tokiu būdu užtikrinant teisės aktų hierarchijos principą nepraplečiant įstatymo nuostatų taikymo įgyvendinančiais teisės aktais.

Energetikos ministerijos 2020 m. sausio 7 d. rašte Nr. (21.2-25)-3-20 nurodoma, kad 2015 m. buvo sudaryta darbo grupė dėl šilumos ūkio teisinio reglamentavimo tobulinimo, kuri padarė išvadą, kad šilumos punktų nuosavybės klausimas turėtų būti sprendžiamas lokaliai, t. y. neviršijant kiekvienos savivaldybės kompetencijos. Tačiau, kaip matyti iš AB „Šiaulių energija“ pateiktos informacijos, problema nėra išspręsta, nes daugelis daugiabučių bendraturčių nėra linkę perimti šilumos punktus savo nuosavybėn net už simbolinę kainą ir nesutinka kaupti lėšas šilumos punktų atstatymui.

Atsižvelgus į tai, kad šilumos punktas yra būtinas šilumos tiekimui daugiabučiuose namuose užtikrinti, ir į tai, kad yra daugiabučių, kuriuose įrengti šilumos punktai nuosavybės teise priklauso šilumos tiekėjams, patiriantiems neatlygintinas šilumos punktų būklės atstatymo ir (ar) remonto sąnaudas, išlieka aktualus Tarybos siūlymas papildyti Šilumos ūkio įstatymą atitinkamomis nuostatomis, reglamentuojančiomis šilumos tiekėjų lėšomis įrengtų, renovuotų (atstatytų) ir daugiabučio namo butų bei patalpų savininkams bendrąja daline nuosavybės teise nepriklausančių bendrai naudojamų šilumos punktų ir (ar) jų įrenginių, skirtų šilumos energijai transformuoti pristatymui ir karštam vandeniui gaminti, išpirkimo tvarką, o daugiabučių namų gyventojams nesutikus išpirkti tretiesiems asmenims priklausančių šilumos punktų – numatyti mechanizmą, pagal kurį šilumos tiekėjams priklausančių šilumos punktų remonto ir renovacijos (atstatymo) sąnaudos, įskaitant remonto darbams reikalingas medžiagas ir įrenginius, kurios nėra įskaičiuotos į šilumos ir karšto vandens sistemos eksploatavimo tarifą, būtų apmokamos daugiabučio namo ir (ar) kitos paskirties pastato šildymo ir karšto vandens sistemos įrenginių savininko.

Energetikos ministerijos 2020 m. sausio 7 d. rašte Nr. (21.2-25)-3-20 pateikiama išvada, kad Pastato šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. 1-229 (toliau – Aprašas), į privalomųjų priežiūros darbų sąrašą neįtrauktus šilumos punkto remonto ir atstatymo darbus privalo atlikti šilumos punkto savininkas savo lėšomis, kurias vėliau turėtų padengti daugiabučio namo butų ir patalpų savininkai. Įmokų dydis ir apmokėjimo terminas turėtų būti suderinti šilumos punkto savininko ir daugiabučio namo butų savininkų tarpusavio susitarimu. Atsižvelgusi į tai, Taryba siūlo atlikti Aprašo pakeitimus, priskiriant šilumos punktų remonto darbus būtiniesiems šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros (eksploatavimo) darbams, už kuriuos būtų mokamas atskiras priežiūros (eksploatavimo) tarifas. Taip pat Aprašu reglamentuoti, kad šilumos punktų remontų apmokėjimo pareiga tenka pastatų savininkams, nepriklausomai nuo to, kuriam subjektui šilumos punktas priklauso nuosavybės teise.

Taryba siūlo Energetikos ministerijai, išnagrinėjus šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtojų konkurencijos veiksmingumą, svarstyti Šilumos ūkio įstatymo pakeitimą, numatant galimybę visiems šilumos tiekėjams vykdyti šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūrą. Taip pat siūlytina įvertinti ir įstatymų lygiu įtvirtinti energijos taupymo paslaugų teikėjo modelio galimybę, kai šilumos tiekėjas, vykdydamas šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūrą, už atliktus energijos sutaupymus nauda dalintųsi su vartotojais (nurodytu atveju šilumos tiekėjas būtų suinteresuotas efektyviu šilumos vartojimu pastatuose, optimaliu šilumos punktų reguliavimu ir pan.).

Apibendrinama Taryba pritaria Energetikos ministerijos 2020 m. sausio 7 d. rašte Nr. (21.2-25)-3-20 padarytai išvadai, kad turto naudotojų pareiga yra naudotis turtu taip, kad nepagrįstai nebūtų pabloginta jo būklė bei sumažinta vertė, t. y. esant naudojamam turto gedimui, esami naudotojai privalo kompensuoti savininko patirtas turto atstatymo iki gedimo buvusios būklės išlaidas, taip užtikrinant teisėto turto savininko teisę į jo nuosavybės apsaugą.

Tarybos pirmininko pavaduotojas,
laikinais vykdantis Tarybos pirmininko funkcijas

Jonas Makauskas

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 188706554, Verkių g. 25C-1, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS ŠILUMOS TIEKIMO ASOCIACIJOS KREIPIMOSI
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-01-22 Nr. R2-(ŠBK)-369
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jonas Makauskas, l.v.f. (Inga Žilienė)
Sertifikatas išduotas	JONAS MAKAIUSKAS, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-01-22 15:05:29 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-01-22 15:05:34 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-07-08 10:09:34 – 2022-07-07 10:09:34
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, į.k.188706554 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 14:15:33 iki 2021-12-26 14:15:33
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.16
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-01-22 15:08:30)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-01-22 15:08:30 Dokumentų valdymo sistema Avilys